

Obertura de la temporada de festivals ▶ El mestre

Pàgines 60 i 61 << >>

Enrique Morente 'Cantaor' → RESSUSCITA EL MÍTIC 'OMEGA' AMB LARGATIJA NICK

«Ara els 'cantaores' poden ser atrevits i no passa res»

INNOVADOR NAT ▶ 66 ANYS ▶ NASCUT A GRANADA ▶ EL SEU ECO MORENTIÀ, ESQUINÇAT I ENTREMALIAT, NO HI HA MANERA D'ENCOTILLAR-LO.

El 'pope' del flamenc mostra la seva faceta 'trash' al festival i el 10 de juny publica 'Pablo de Málaga', amb versos de Picasso

NÚRIA MORTORELL
BARCELONA

–En la seva última visita va coronar tot un Liceu i ara es torna a colar al Primavera Sound.

–Com deia un cantaor vell, Pepe el Culata, en època d'escassetats es canten fandangos on sigui.

–I rescata Omega, el transgressor disc que va fer que els puristes del jondo el desdenyessin i que aquest mateix festival l'invités el 2005.

–Fa alguns dies al programa de ràdio de Juan Ramón Lucas hi va anar el ministre de Justícia uns dies abans i va deixar una pregunta per a mi. Estava preocupat per la situació del flamenc en aquest moment d'excívies fusions i mestissatges. Li vaig agrair la preocupació del ministeri de Justícia per la justícia en el flamenc. I li vaig dir que no es preocupés, que el flamenc portava la seva justícia pròpia perquè l'art no es pot decretar.

–El disc l'acaba de reeditar via internet després d'aconseguir els drets d'autor. ¿Per què?

–El disc va tenir poc suport i generava demanda. La meua discografia està molt dispersa, però vaig poder comprar els drets del màster, era meu el 50%, i distribuir-lo fora d'Espanya. A la tardor sortirà en CD.

–A Omega canta quatre cançons de Leonard Cohen, amb qui al juliol es retrobarà al FIB, a Benicàssim.

–Estaré encantat de tornar a saludar el gran mestre Leonardo, com li dic afectuosament. Quan vaig anar a Nova York vaig poder veure la seva germana però no a ell. I quan ell va venir aquí, no em vaig atrevir a saludar-lo per si no li agradava el meu treball. Però em va alegrar molt el missatge que em va donar a través de la premsa i que em deixés un ram de flors quan vaig tornar a Nova York. Llavors, jo n'hi vaig deixar un a Manhattan, que és on l'associació, encara que sigui canadenc.

–¿Què li va dir quan el va conèixer?

–Va ser per demanar-li si li semblava bé que cantés algun dels seus poemes, i em va dir 'sí, sí, el flamenc m'agrada molt'. Era un gran repte en aquell moment. Ara, afortunadament es pot fer amb moltíssim atreviment i no li passa res a la carrera de cap cantaor, cosa que em sembla molt saludable perquè així la música i els gèneres es refresquen i no s'anquilosen, i no ens avorrim, i no es moren les arts.

–La seva última gosadia ha sigut descobrir el Picasso poeta i endur-se'l cap al seu flamenc trencador.

–Picasso és un pintor genial que escriu, no un escriptor que pinta. Els seus poemes tenen la llibertat que el caracteritza: en un vers parla de l'hotel on viu i al següent dels botifarrons amb tomàquet que feia la seva mare.

«El Picasso escriptor té la llibertat que el caracteritza, és anticonvencional com la seva pintura»

–Surrealisme pur, vaja.

–Anticonvencional com la seva pintura.

–¿Per què és tan desconeguda aquesta faceta de Picasso?

–Li feia vergonya publicar-ho; no sentia escriptor. Però qualsevol cosa que ell hagi escrit, o Velázquez o el Greco, ja val la pena estudiar-la. Em van encarregar un treball sobre Picasso en la inauguració del Museu de Málaga i vaig començar a investigar les gloses que feia ell d'amics poetes i escriptors. Em va arribar

molta documentació, escrits que havien publicat de Picasso, un llibre així de gros dels seus poemes... I em vaig dir que havia de cantar-li a Picasso, que per alguna cosa em va emocionar tant veure els seus esbossos del Guernica.

–A la caràtula fa un homenatge a la dona amb la boca oberta i desespejada del quadre.

–Amb ella vaig entendre el dolor de l'obra, el que no vol dir que ara jo descobreixi la sensibilitat de Picasso. Independentment de la duresa amb què algunes vegades es parla de la seva personalitat, vull mostrar la seva hipersensibilitat al compadir-se del primer genocidi sobre la població civil que es coneix.

–Estrènarà el disc precisament a la població de Gernika. ¿És allà on hauria de reposar aquest commovedor quadre?

–No sóc conservador de museus, però és la deducció lògica, sí.

–Pablo de Málaga comença amb el cant antibel·licista Guern-Iraq. ¿Sap que l'exportaveu de Bush, Scott McClellan, ha acusat el president dels EUA de mentir sobre l'Iraq?

–Un motiu més per actualitzar Guernica i denunciar el genocidi més important que ens ha tocat viure en aquesta època amb el poema de Picasso Sueño y mentira de Franco. ≡

Quatre museus

Hi ha llibres que són com un museu. Els llegeixes i t'adones que les seves pàgines preserven la memòria d'uns fets, d'un època, d'una gent. La lectura esdevé aleshores una recreació viva, un homenatge emocionat. És el que passa amb *Ellis Island*, el llibret de **Georges Perec** que acaba de publicar L'Avenç. Situada a la boca del port de Nova York, l'illa d'Ellis va acollir entre 1892 i 1954 la majoria d'immigrants que arribaven als EUA. La porta d'or, o l'illa de les llàgrimes, com l'anomenaven, era el punt crucial on tots els viatgers eren examinats. Els cecs no passaven, per exemple, ni els vells o els malalts psíquics. Es calcula que hi van entrar més de 12 milions de persones.

El 1978, l'escriptor **Georges Perec**, junt amb **Robert Bober**, va fer un documental sobre l'illa, *Narracions d'Ellis Island. Històries d'errància i esperança*. El volum que

A 'Ellis Island', Perec rememora la porta d'entrada als Estats Units

ara es publica, doncs, recull els textos que **Perec** va escriure per al documental. Són fragments literaris que combinen la informació, el testimoni sentimental i una poètica de l'exili, de la dispersió.

Llegint les seves paraules, he tornat a visitar tres museus més, aquests de debò, connectats per aquella gent que va decidir emigrar buscant una vida millor. El primer és el de sortida, el Museu de la Immigració d'Hamburg; inaugurat ara fa un any, recupera el record de tots aquells immigrants centreuropeus, la majoria jueus, que entre 1850 i 1939 van pujar al vaixell en direcció a Amèrica. El segon museu és el de l'arribada, justament a Ellis Island, on es conserven les dependències de l'època i els descendents poden veure la petja dels seus avantpassats. El tercer museu és el Tenement de Nova York i ens mostra el primer destí dels immigrants. Es tracta d'una casa, situada al Lower East Side, on s'han reconstruït dos apartaments minúsculs com els que acollien els immigrants només d'arribar. S'hi expliquen les condicions de pobresa d'una família polonesa al tombant de segle i una d'italiana als anys 20.

Els tres museus, doncs, junt amb el llibre, són una bona manera de refer els passos d'aquells que un dia van saludar l'Estàtua de la Llibertat plens d'il·lusions. «Fragments d'oblit i de memòria», com escriu **Perec**. ≡